Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala
Biatorbágy Baross Gábor utca 2/a

Biatorbágyi Tájvédő Kör Egyesület
2051 Biatorbágy, Szabadság út. 3.
Mobil: 06-20/454-5092
www.biatorbagy.org

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA
Érkeztetés száma:.....
Iktatás ideje:.. 2022 JAN 26. .....
Iktatószám:.....
Ügyintéző:.....

Biatorbágy Város Jegyzőjének
és Képviselő-testületének

Biai-halastó helyi természetvédelmi terület kiterjesztésének indítványa

A már védettséget élvező, a 0217, 0218/1-2, 0219/1-2, 0220, 0221/1, 0222/1, 0307/1-3, 0307/5 ingatlan nyilvántartási helyrajzi számú terület kiegészítése a 9201, 9202 és 0307/12 hrsz. területekkel

Élve a „természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény" (a továbbiakban: Tvt.) által részletesen szabályozott eljárásban említett lehetőséggel, a Biatorbágyi Tájvédő Kör Egyesület kezdeményezi a Biai-halastó mellett fekvő, nádassal borított és gazdag élővilággal rendelkező terület védetté nyilvánítását.

„A települési (Budapesten a fővárosi) önkormányzat jogosult meghatározott területet önkormányzati rendelettel kiemelt természetvédelmi oltalom alá helyezni. A védett természeti terület kategóriák közül az önkormányzat természetvédelmi terület és természeti emlék létesítésére jogosult. A Tvt. 28. § (4) és (5) bekezdései tartalmazzák a természetvédelmi terület és a természeti emlék definícióit. Eszerint természetvédelmi terület az ország jellegzetes és különleges természeti értékekben gazdag, kisebb összefüggő területe, amelynek elsődleges rendeltetése egy vagy több természeti érték, illetve ezek összefüggő rendszerének a védelme. Természeti emlék pedig valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület."

*„A **védetté nyilvánítás kezdeményezője bárki lehet, a szakmai előkészítéséért a települési önkormányzati jegyző,** illetve Budapesten a fővárosi főjegyző felelős."* (Idézet a jogszabályból)

Természetesen, **hogyha szükséges, segítünk az előkészítő** munkálatokban.

A Biatorbágy Nagyközség Képviselő-testülete által hozott **5/2006.(05.25.)** „rendelet a természeti értékek helyi védelméről" alapján, annak 3. számú mellékletében lehatárolt, a 0217, 0218/1-2, 0219/1-2, 0220, 0221/1, 0222/1, 0307/1-3, 0307/5 ingatlan nyilvántartási helyrajzi számú telkeken elhelyezkedő terület **„Biai-halastó Helyi Természetvédelmi Terület"** elnevezéssel kapott védelmet.

A tó szomszédságában, a Disznólápa–pataknak is köszönhetően, több mint száz éve nádassal borított, változatos élővilággal rendelkező területek vannak, melyek folytatásai, és a valóságban részei a Sasfészek-tótól induló ökológiai folyosónak. Gazdag kétéltűekben, hüllőkben, megfigyelések alapján rendszeres fészkelői a nagykócsag, a fokozottan védett cigányréce és vörösgém. A tó és patak mellett fekvő telkeknek is védelmet kellene élveznie, méghozzá szervesen a tóval együtt, hiszen ökológiai egységet alkotnak! Ezért nem is új

természetvédelmi terület kialakítását indítványoznánk, hanem a Duna-Ipoly Nemzeti Park javaslatára, a meglévő védett terület kibővítését a 9201, 9202 és a 0307/12 hrsz. telkekkel.

Városunk rohamos beépítése, a zöld felületek folyamatos csökkenése sok problémát eredményez. Az erdők a Föld tüdeje,az ilyen vizes élőhelyek pedig a Föld veséjének, szűrőjének, tisztítójának számítanak. Esztétikai, rekreációs értékükön túl, tanulságos helyszínek az élet sokféleségének megfigyelésére. A közelben épülő iskolák, óvodák és lakások gyermekei még gyönyörködhetnének egy darabka maradék természetben, lenne miért kilépniük virtuális valóságukból.

Napjainkban szerencsére a klímavédelmi szempontok is egyre nagyobb súlyt kapnak, Biatorbágy is elkészítette Klímastratégiáját. Ebben csak tömören van említve, hogy: „A természetes élőhelyek a beépültség hatására széttöredezhetnek" (emiatt el is szegényednek) Illetve szó van a vízmegtartásról és a vizes területek, valamint zöldfelületek párolgás általi klímaenyhítő hatásáról. **Fontos lenne az ilyen jellegű területeinket határozottan védeni,** inkább növelni és nem beépíteni, veszni-hagyni!

Egyébként, a természettel szembemenve, feltöltve olyan területeket, ahová, vagy melynek közelébe a későbbiekben is érkezik összegyűjtött csapadékvíz, csak komoly műszaki és anyagi ráfordítással lehetne száraz ingatlanokat létesíteni, mely esetleg egy nagyon szűk körnek hozhatna rövid/ középtávú hasznot, de a közösség, a város, a környezetünk csak a „kockázatait és mellékhatásait élvezhetné", hosszútávon visszafordíthatatlan veszteséget szenvedne el.

A Tó és a nádas ökológiai egység, ezért nem elfogadható az az érvelés, hogy ha az említett terület tulajdonosi törekvésre kiszáradna, nádasa elpusztulna, a benne élők menedéket lelnének a tónál, a nádas pusztulása mindenképpen értékes vizes élőhely elvesztését jelentené! Az indítványozott területnek vannak olyan fokozottan védett lakói, akik a tó más részein nem találnak megfelelő életkörülményekre-mert az már foglalt, vagy, mert a vaddisznók már kiszorították őket, vagy, mert pl. a vöröshasú unkáknak nem a tó 1-1,5 méteres hidegebb vizére van szükségük, hanem a sekély, tocsogós nádasra.

(Csatoljuk az elmúlt évek pontos biotikai adatait (fajok, egyedszám,) melyet a DINPI bocsájtott rendelkezésünkre. A védetté nyilvánítási eljárás megindulása esetén az Ő szakembereiknek az Önkormányzat által kért véleményére lesz szükség.

Biatorbágy Helyi Építési Szabályzatában ez a terült K-Szf-1 besorolású. A rendeletben; „(5) A K-Szf-1 jelű építési övezetben a 8101 j. út felé az előkert mértéke 25,0 m, az oldalkert mértéke a **Benta-patak felé 50,0 m.** (6) A K-Szf-1 övezetben a (2) bekezdésben túlmenően 6000 m2 telekterület fölött a lovasturizmus és a lótartáshoz kapcsolódó létesítmények is elhelyezhetők, **az élővizek védelmének mindenkor hatályos jogszabályainak figyelembevételével."** „4. § (3) A K-Szf, K-R, K-E, K-Műt, Kb-R övezetekben építmény elhelyezése során **biztosítani kell a területen előforduló védett, fokozottan védett fajok**

élőhelyeinek megtartását és védelmét a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével." HÉSz módosítási javaslatban; „A területen található nagy kiterjedésű nádas természetes élőhely beépítése továbbra sem **javasolt**".

A jogszabályban előírt **védelem, csak javaslattal nem biztosítható**! Határozott előírásra, és részletes kezelési tervre és annak betartására, betartatására lenne szükség! Önkormányzati rendelettárban megtalálható a Biai-halastó kezelési terve, melyhez igazodva, **aktualizált, kissé konkrétabb, részletesebb rendelet megalkotását javasoljuk** a védett terület bővítésekor.

Idézet az 5/2006-os rendeletből
8. § (2) Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:
a) A több száz éves tórendszer halastóként vagy horgásztóként való megőrzése.
b.) A tórendszer és környezete tájképi egységének megőrzése
. c.) A tavak biológiai sokféleségének megőrzése, kiemelten a madárvilág háborítatlanságának, az ökológiai hálózat folytonosságának biztosítása.
(3) Természetvédelmi stratégiák:
a. A tó és környezete nádasainak vizes élőhelyeinek megőrzése, a vízimadarak fészkelőhelyeinek védelme.
b. A tó természetkímélő halgazdálkodási vagy horgászati célú hasznosításának megőrzése, az ahhoz szükséges vízfelületek biztosítása.
c. A tóparti őshonos ligetek, cserjések megőrzése a nem őshonos fák és cserjék őshonos fafajokkal történő fokozatos cseréje.
4.1. A védett területen halgazdálkodás, horgászat a tavak ökológiai egyensúlyának megőrzésével folytatható. A vízi növényzet ritkítása a jegyző engedélyével a madarak fészkelőhelyének háborítása nélkül történhet.
4.2. A nádasok és a parti növényzet égetése tilos.
4.3. A tavak partján csak a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos fa- és cserjefajok telepíthetők.
4.4. A védett területen a halászat, a horgászat, a természeti értékek bemutatását, az ismeretterjesztést szolgáló építmények létesíthetők

(5) A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a jegyző az egyedi államigazgatási eljárásban a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben foglaltakkal összhangban határozza meg.

A Tó környezete tájképileg is védett terület, ha elejét vennénk a beépülésnek / kiszáradásnak, megőrizhetnénk egy fontos vizes élőhelyet, ami továbbra is gyönyörködtethetné az erre látogatók és itt élők szemét, lelkét...

Amennyiben a város, vagy egy alapítvány tulajdonába kerülne a terület, az eredeti kezelési terv utolsó pontjával egyezve, természetvédelmi szakemberek közreműködésével

kialakítható lenne egy nem túlépített ökológiai tanösvény, akár a Sasfészek-tó mintájára, ill. annak folytatásaként, segítve a következő generáció felelősségteljes gondolkodását.

Fontosnak tartjuk, hogy utolsó értékeinket a legutolsó pillanatokban még megpróbáljuk megőrizni, éltetni, s egy még élhető, egészséges, s akár még gyönyörködtető környezetet hagyni az utánunk jövőknek.

Szeretnénk még felhívni a figyelmet a 2006-os rendelet egy fontos pontjára;
„4.§ (1) A helyi védelem irányítása a Képviselő-testület hatáskörébe tartozik."

https://maps.arcanum.com/hu/map/europe-19century-secondsurvey/?bbox=2090708.4777018877%2C6018946.960501164%2C2094869.9132422719%2C6020370.527347688&map-list=1&layers=158%2C164

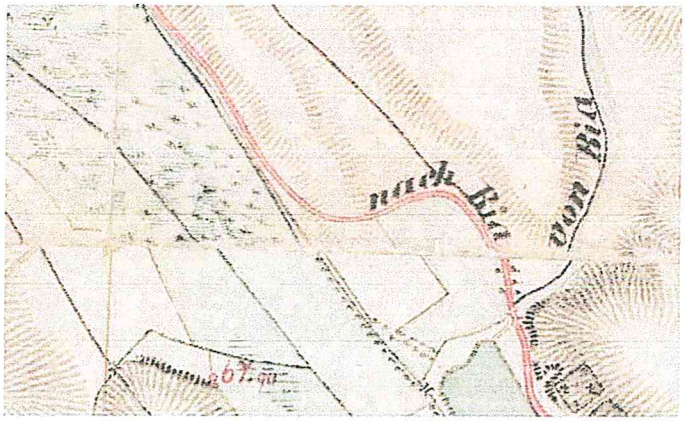

Európa a XIX. században

https://maps.arcanum.com/hu/map/europe-18century-firstsurvey/?bbox=2090937.9861932977%2C6018311.541300897%2C2097306.1461123065%2C6020489.996607024&map-list=1&layers=163%2C165

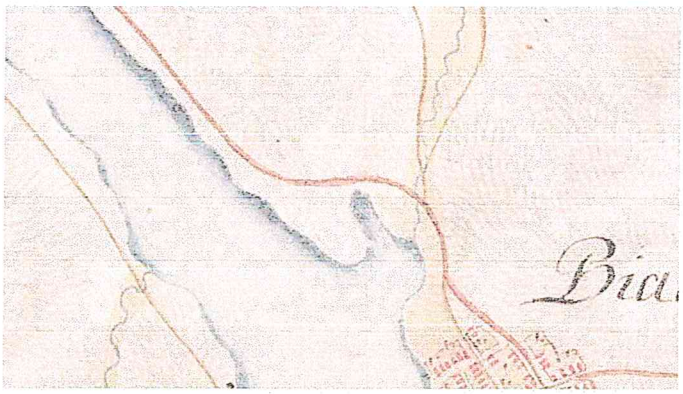

Európa a XVIII. században

Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala
Biatorbágy Baross Gábor utca 2/a

Biatorbágyi Tájvédő Kör Egyesület
2051 Biatorbágy, Szabadság út. 3.
Mobil: 06-20/454-5092
www.biatorbagy.org

https://www.fentrol.hu/hu/legifoto/110046

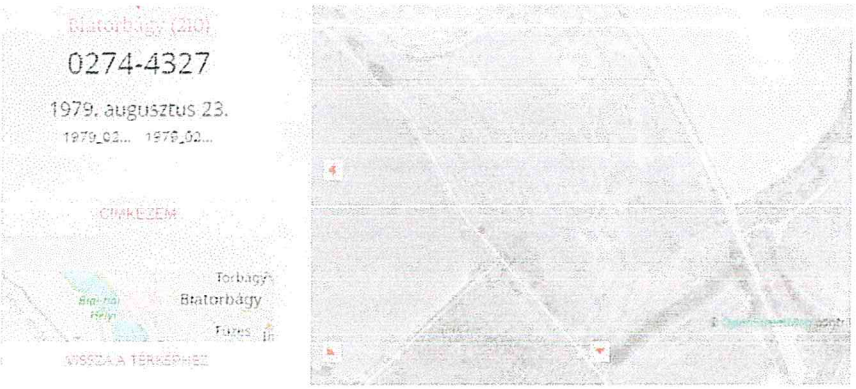

Ortofoto 2020 http://terkep.biatorbagy.hu/

Biatorbágyi Tájvédő Kör
2022. január 24.

Határ Ágnes

Tüske Emil
elnök

Információ

Feladó 1818 <1818@1818.hu>
Címzett <scheirich.boglarka@biatorbagy.hu>
Dátum 2022-05-03 13:38

Tisztelt Scheirich Boglárka!

Köszönjük, hogy kérdésével a 1818-hoz fordult!

A természetvédelmi kártalanításra vonatkozó alapvető rendelkezéseket a **természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény** tartalmazza, amely ide kattintva érhető el.

A részben vagy egészben elismert kártalanítási összeget az erről szóló határozat véglegessé válásától számított harminc napon belül **a természetvédelmi hatóság folyósítja a kártalanításra jogosult részére.**

A kártalanítás folyósításának részletes szabályait tartalmazó jogszabály a következő linkre kattintva tekintő meg:

https://njt.hu/jogszabaly/2004-276-20-22

Amennyiben további kérdése van, vagy információra lenne szüksége, forduljon továbbra is bizalommal hozzánk!

Tisztelettel:

Heé Ágnes
Telefon: 1818
Külföldről: +36 (1) 550-1858
Chateljen velünk! - ide kattintva!

Adatvédelmi tájékoztatónkat itt érheti el
Véleménye fontos számunkra, értékelje munkánkat ide kattintva!

BIATORBÁGY

Város Jegyzője

2051 Biatorbágy, Baross Gábor utca 2/a. • Telefon: 06 23 310-174/112, 113, 142 mellék
Fax: 06 23 310-135 • E-mail: jegyzo@pmh.biatorbagy.hu • www.biatorbagy.hu

Ügyiratszám: MO/203-6/2022
Ügyintéző: Scheirich Boglárka
Telefon: +36 70 795 3961

Tárgy: Biatorbágy, Biai-halastó védettséget élvező területének kiterjesztése a Biatorbágy, 9201, 9202 és 0307/12 hrsz.-ú területekkel - Helyi jelentőségű védett természetvédelmi területté nyilvánítási eljárás indítása

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Füri András igazgató Úr

Budapest

Pf. 86

1525

Tisztelt Igazgató Úr!

Biatorbágy Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2022. szeptember 29-én készül döntést hozni a Biatorbágyi Tájvédő Kör Egyesület, Biai-halastó helyi természetvédelmi terület 9201, 9202 és 0307/12 hrsz.-ú területekkel való kiterjesztésének indítványával kapcsolatban, helyi jelentőségű védett természetvédelmi területté nyilvánítási eljárás indításáról.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24-25.§-a rendelkezik a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról. A törvény értelmében a védetté nyilvánítás előkészítése során a jegyzőnek meg kell keresnie a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságot, hogy kívánja-e a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását.

Fentiek alapján, a mellékelt iratokkal kérem, hogy szíveskedjenek megvizsgálni a területeket, és tájékoztatni arról, hogy kívánják-e a területek országos védelmét kezdeményezni.

Továbbá kérem szíveskedjenek nyilatkozni arról is, hogy a területek helyi védettségét indokoltnak, illetve szükségesnek tartják-e.

Együttműködésüket, válaszukat előre is köszönöm!

Biatorbágy, 2022. szeptember 13.

dr. Major Mónika Aljegyző nevében és megbízásából:

Mező Judit
Műszaki Osztályvezető

Kapják:
1. Címzett
2. irattár

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
2509 Esztergom, Strázsa-hegy ✉ 1525 Budapest, Pf. 86.
Ügyfélfogadás: 1121 Budapest, Költő utca 21.
Tel.: 1/391-4610 Fax: 1/200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu www.dunaipoly.hu
Hivatal rövid neve: DINPI, KRID: 711100335

Kérjük, válaszában hivatkozzon ügyiratszámunkra!

Üi.sz.: DINPI/5322/ 3 /2022.
Ügyintéző: Debreczeni Edit
Tárgy: Biatorbágy, Biai-halastó helyi védett terület bővítése
Ikt. szám Önöknél: MO/203-6/2022.
Ügyintéző Önöknél: Scheirich Boglárka

dr. Major Mónika aljegyző asszony részére

Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala
HK útján

Tisztelt Aljegyző Asszony!

Igazgatóságunkra érkezett MO/203-6/2022. ikt. számú megkeresése, melyben a Biatorbágy Város Képviselő-testületének *a természeti értékek helyi védelméről szóló* 5/2006.(05.25.) sz. önkormányzati rendelete alapján helyi jelentőségű védettséget élvező ún. Biai-halastó természetvédelmi terület tervezett bővítésével kapcsolatban kéri – Biatorbágy Város Jegyzőjének hatáskörében eljárva – állásfoglalásunkat.

Jelen megkeresésében, illetve az Igazgatóságunk és az Önkormányzat között folytatott korábbi egyeztetéseken az alábbi ingatlanok kerültek megnevezésre, mint védelemre tervezett (bővítési) területek: Biatorbágy 9201, 9202, 0307/12, 0312, 0313/4a és 0313/4b hrsz.-ú ingatlanok.

A védetté nyilvánítási javaslatban szereplő ingatlanokon számos védett/**fokozottan védett** állat-, ill. növényfaj előfordulásáról Igazgatóságunknak is tudomása van:

NŐVÉNYEK közül:
mocsári csorbóka (*Sonchus palustris*)

LEPKÉK
nappali pávaszem (*Nymphalis io*)
kardoslepke (*Iphiclides podalirius*)
KÉTÉLTŰEK, HÜLLŐK
barna varangy (*Bufo bufo*)
erdei béka (*Rana dalmatina*)
erdei sikló (*Zamenis longissimus*)
éti csiga (*Helix pomatia*)
kecskebéka (*Rana esculenta*)
kockás sikló (*Natrix tessellata*)
pettyes gőte (*Lissotriton vulgaris*)
vizisikló (*Natrix natrix*)
vöröhasú unka (*Bombina bombina*)
zöld gyík (*Lacerta viridis*)
Zöld levelibéka (*Hyla arborea*)
MADARAK
bakcsó (*Nycticorax nycticorax*)
cigányréce (*Aythya nyroca*)
fehér gólya (*Ciconia ciconia*)
nagy fülemüle (*Luscinia luscinia*)
nagy kócsag (*Egretta alba*)

vörös gém (*Ardea purpurea*)
barátposzáta (*Sylvia atricapilla*)
barázdabillegető (*Motacilla alba*)
barkóscinege (*Panurus biarmicus*)
barna rétihéja (*Circus aeruginosus*)
berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*)
cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*)
csicsörke (*Serinus serinus*)
csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*)
egerészölyv (*Buteo buteo*)
énekes nádiposzáta (*Acrocephalus palustris*)
énekes rigó (*Turdus philomelos*)
erdei pinty (*Fringilla coelebs*)
erdei pityer (*Anthus trivialis*)
fekete rigó (*Turdus merula*)
fitiszfüzike (*Phylloscopus trochilus*)
foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*)
függőcinege (*Remiz pendulinus*)
fülemüle (*Luscinia megarhynchos*)
fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*)
füsti fecske (*Hirundo rustica*)
guvat (*Rallus aquaticus*)
jégmadár (*Alcedo atthis*)
kék cinege (*Parus caeruleus*)
kékbegy (*Luscinia svecica*)
kerti poszáta (*Sylvia borin*)
kerti rozsdafarkú (*Phoenicurus phoenicurus*)
kis poszáta (*Sylvia curruca*)
kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*)
mezei poszáta (*Sylvia communis*)
mezei veréb (*Passer montanus*)
molnárfecske (*Delichon urbicum*)
nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*)
nádi tücsökmadár (*Locustella luscinioides*)
nádirigó (*Acrocephalus arundinaceus*)
ökörszem (*Troglodytes troglodytes*)
partifecske (*Riparia riparia*)
pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*)
réti tücsökmadár (*Locustella naevia*)
Rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*)
sárga billegető (*Motacilla flava*)
sisegő füzike (*Phylloscopus sibilatrix*)
széncinege (*Parus major*)
szürke gém (*Ardea cinerea*)
tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)
vizityúk (*Gallinula chloropus*)
vörösbegy (*Erithacus rubecula*)
zöldike (*Carduelis chloris*)

Rendkívül fontos hangsúlyozni, hogy a javaslatban szereplő vizes élőhelyen a térség legnagyobb vöröshasú unka populációja él, valamint 37 fészekkel (2022-es adat) itt található a térség legjelentősebb gém (nagy kócsag, szürke gém, vörös gém, bakcsó) fészektelepe!

Tájékoztatjuk, hogy tárgyi megkeresés alapján a *természet védelméről szóló* 1996. évi LIII. törvény 25. § (4) szerint megkértük az Agrárminisztérium hivatalos állásfoglalását a védetté nyilvánítással kapcsolatban.

A Minisztérium megismert állásfoglalásával összhangban Igazgatóságunk sem tartja indokoltnak a javaslatban szereplő terület országos védelem alá helyezését, azonban véleményünk szerint a természetvédelmi oltalom alá vonásra tervezett, több szempontból is rendkívül értékes terület természeti értékeinek megóvása szempontjából bármely, az élőhelyet és az életfeltételeket fenntartó szabályozás, így a **helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítás is, megoldást jelenthet**.

Véleményünket a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 25.§ (4) bekezdése alapján adtuk meg. Kérjük tájékoztatásunk szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Üdvözlettel:

Halász Antal
általános igazgatóhelyettes

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG Budapest 2.

Kapják: Címzett (HK Biatorbágyi Polgármesteri Hivatal BIATORBAGY, KRID: 109270369)
Irattár

A biatorbágyi Herés-kert pangó vizes területének herpetológiai felmérése

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

felkérésére készítette:

Hock Ferenc

2017.

1. A terület jellemzése

A vizsgálat a biatorbágyi Herés-kert dűlő, illetve részben a Kerek-domb területén található pangó vizes területre terjedt ki. A terület Biatorbágy közigazgatási területén, a településtől északnyugati irányban található. Határait a Biai-tó, illetve a Békás-Patak, délről a Benta-patak, valamint keletről a települést Herceghalommal (Kisherceghalommal) összekötő műút (Szent István utca) töltése képezik. A Kerek-domb északi-északkeleti részén szántó található, amely a vizes élőhelyekkel közvetlenül határos. A felmérés a Biatrobágy 9201, és részben a 9202, illetve a 0307/12 helyrajzi számú ingatlanokra terjedt ki.

A vizes élőhely mintegy 5,2 hektár nagyságú, legnagyobb kiterjedése észak-déli irányban 480 méter, legszélesebb pontján (kelet-nyugati irányban) 280 méter. Tengerszint feletti magassága a topográfiai alaptérkép és a műholdas mérés alapján átlagosan 125 méter. Legmélyebb pontja délen található, ettől a műút felé, illetve különösen északi irányban kissé emelkedik. A vizsgálati terület délkeleti határán, közvetlenül a Benta-patak és a műút kereszteződésénél jelentős kiterjedésű, vegyes anyagú feltöltés található. Ez a 2013 júliusa előtti légifelvételeken még nem látható, ezt követően azonban területét folyamatosan növelték a vizes élőhelyek hátrányára.

Az élőhely a Békás-patak és a Benta-patak völgyében, a magas talajvízszint hatására, pleisztocén kori lösz alapkőzeten alakult ki. A vízborítottság szezonalitását és a vízmélységet tekintve a területen jelentős eltéréseket mutat. A mélyebben fekvő területen folyamatos vízborítás jellemző, a bejárás időpontjában változó, 20-80 centiméteres vízmélységgel. Tekintetbe véve a 2017. év tavaszán jellemző alacsony csapadékmennyiségre, ez arra utal, hogy a területen folyamatos, jelentős vízborítottság jellemző, ami a herpetofauna számára optimális. Ezt a területet zárt nádas uralja, amelyben három nagyobb nyílt vizes terület is található. A nádasban több, mintegy 0,8-1 méteres átlagos szélességű vágás található, amelyek ugyancsak nyílt vízfelületet jelentenek. A térszín a műút felé emelkedik, a nádas és az út töltése közötti mintegy 50 méter széles terület inkább tekinthető belvizes foltnak, mint állandó vízborítottságú élőhelynek. Ez a sáv korábban (a légifelvételek alapján 2012. végéig) mezőgazdasági művelés alatt állt. Itt jelenleg az invazív gyomnövények (elsősorban *Solidago canadensis*) térhódítása is jellemző. Északi irányban ugyancsak magasabban fekvő részek találhatóak, ezt a területet szántóként hasznosítják, amelyet a Biai-tó felé változó szélességű, szárazabb élőhelyek öveznek. A légifelvételek és a terepi tapasztalatok alapján a vizes élőhelyek kiterjedése korábban sokkal nagyobb lehetett. Az élőhelyek átalakulásáért feltételezhetően a Békás-patak és a Benta-patak szabályozása, valamint a szántók térhódítása tehető felelőssé. Biatorbágy környezetében jelenleg hasonló jellegű élőhely nem található. A terület közvetlen szomszédságában található Biai-tó jellegét tekintve herpetológiai szempontból jelentősen eltérő típusú élőhely. Ennek területét horgásztóként üzemeltetik, amelybe a gazdálkodó Peca-tó Sporthorgász Egyesület honlapja (www.biatorbagyipecato.hu) alapján ponty, keszeg, compó és süllő fajokat telepítenek.

2. A vizsgálatok módszere

Vizsgálataim célja a fentiekben részletezett vizes élőhely herpetofaunájának feltérképezése, a fajkészlet, illetve az egyes taxonok egyedszámának meghatározása volt. Ennek érdekében a terület felmérése az alábbiaknak megfelelően történt.

1. A herpetológiai felmérést megelőzően, 2017. március 27-én előzetes terepbejárást végeztem. Ennek célja a mintaterület, illetve annak környezetének feltérképezése volt. Az előzetes bejárás során a vizsgálat tárgyát képező vizes élőhelyek mellett a Kerek-domb és a Biai-tó közötti erdőszegélyt, valamint a Békás-patak mintaterülettel érintkező szakaszán végeztem megfigyeléseket. A herpetológiai szempontból releváns észleleteket rögzítettem, illetve fényképekkel dokumentáltam (lásd a függeléket).

2. Az előzetes bejárást követően a mintaterületen végeztem vizuális és akusztikus megfigyeléseket és méréseket. Ennek során először végighaladtam az élőhely szegélyén, majd ezt követően a nádasban található vágásokban, illetve a 3 nagyobb, nyílt vizes foltban. A felmérést két alkalommal, 2017. március 28-án és 2017. április 3-án végeztem el. Ennek során a herpetofauna felmérés a következőképpen történt:

   A. Vizuális megfigyelés és fotódokumentáció: A bejárt területeken megfigyeltem a herpetofaunát, meghatároztam a fajkészletet, valamint megbecsültem az egyes fajok egyedszámát. Ugyancsak rögzítettem a megfigyelt petecsomók, illetve petezsinórok helyzetét is, illetve ezekről fényképet is készítettem. A kétéltűfajok néhány egyedét dokumentációs célból kézzel vagy kézi hálóval befogtam, és róluk ugyancsak fényképfelvételt készítettem. A gőtefajok állománynagyságának becslése érdekében a terület alkalmas pontjaira élvefogó varsacsapdákat helyeztem el, összesen 10 darabot. Ezek kihelyezésére az előzetes bejárás alkalmával, ellenőrzésére és visszagyűjtésére az ezt követő alkalmakkor került sor.

   B. Akusztikus megfigyelés és hangrögzítés: Mivel a felmérésre a kétéltűek nászidőszakában került sor, a fajkészlet és a populációnagyságok meghatározása hang alapján is lehetséges volt. A megfigyelés dokumentálása érdekében terepi hangfelvételeket készítettem.

A terepi tapasztalatok és a gyűjtött adatok alapján megállapítottam, hogy az egyes fajok az élőhely mely részeit kolonizálják. Az egyes populációk egyedszám-becslése a következőképpen történt. A terepi megfigyelések során több esetben meghatároztam a taxononkénti területegységre (1 négyzetméter) eső egyedszámot, majd ezen értékek felhasználásával kiszámítottam a területegységre eső átlagos egyedszámot. A terepbejárás adatai, valamint a légifelvételek alapján meghatároztam az egyes fajok számára alkalmas (és általuk kolonizált) élőhely foltok nagyságát. A teljes becsült populációnagyságot a területegységre számított átlagos egyedszám és az alkalmas élőhelyek összes nagyságának szorzataként határoztam meg. Erre a módszerre azért volt szükség, mert a mintaterület zárt nádassal borított részei az élőhelyek károsítása nélkül nem volt lehetséges.

3. A herpetofauna jellemzése

A terület bejárása során az alábbi kétéltű fajok jelenléte volt kimutatható.

1. **Vöröshasú unka** (*Bombina bombina*): Nagy egyedszámmal fordul elő a területen. Elsősorban a nem túl nagy vízmélységű (20-30 cm) szegélyeken fordul elő és szaporodik. Nagyobb tömegben az északi és keleti részeken fordul elő, de a terület más részein is megfigyeltem a faj egyedeit. A populáció egyedszáma becsléseim szerint 1-2 ezer egyed közé tehető, ami jelentős állománynagyság. A faj élőhelyeit annak jellegzetes hívóhangjai segítségével az összes bejárás alkalmával azonosítani lehetett.
2. **Kecskebéka fajkomplex** (*Pelophylax* spp.): A fajkomplex egyedi a mintaterület nyílt vizes foltjaiban jelennek meg, nem túl nagy tömegben. A populáció taxonómiai helyzete kizárólag genetikai vizsgálatokkal lenne feltérképezhető, morfometriai és akusztikai alapon azonban ez nem tisztázható. A megfigyelt egyedek a felmérés időpontjaiban hangot még nem adtak. A populáció egyedszáma a szaporodásra alkalmas területek limitált mérete alapján valószínűleg nem túl magas, becslésem szerint legfeljebb 100-150 egyedre tehető. Megjegyzendő, hogy a populáció nagy értéket jelenthet abban az esetben, ha abban a kis tavibéka (*Pelophylax lessonae*) is megjelenik.
3. **Barna varangy** (*Bufo bufo*): A faj számára az élőhely állandó vízborítottságú területei alkalmasak a szaporodásra. A bejárás során a faj egyedeit nagy számban figyeltem meg, illetve a nyílt vizes részeken petezsinórokat is találtam. Az állatok jellegzetes hangadása a faj előfordulását a nádas zárt, bejárhatatlan részein is igazolta. A varangy-populáció becsült egyedszáma 500-1000 egyed közé tehető.
4. **Pettyes gőte** (*Lissotriton vulgaris*): A faj két egyede a nádas területéről került elő a bejárás során. További egy egyedet a Békás-patakban sikerült befognom. A varsacsapdák alkalmazása sajnos eredménytelen volt. A faj életmódja, valamint a csapdázás sikertelensége miatt, bár előfordulása a területen kimutatható, azonban egyedszáma nem volt megbecsülhető. Az élőhely jellegét tekintve azonban aránylag nagy populációméret feltételezhető.
5. **Zöld levelibéka** (*Hyla arborea*): E taxonnak csupán néhány egyedét sikerült megfigyelnem a bejárások alapján. A faj nászidőszaka a bejárás időpontjánál valamivel később kezdődik, melynek során az esti időszakokban a faj könnyebben figyelhető meg. A zöld levelibéka jelenléte a területen igazolható. A populációméret becslésére a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetséges, ugyanakkor a terület jellege és nagysága jelentős egyedszámot feltételez.
6. **Erdei béka** (*Rana dalmatina*): A faj egyedit a felmérés során nem találtam meg, ugyanakkor a mintaterület a műúttal határos szegélyén jelentős számú petecsomót találtam. Ez alapján az erdei béka a terület felnyíló, csekély és változó vízborítottsága miatt a halfajok által nem kolonizált részeken szaporodik. A faj petecsomóit kizárólag ezen a peremterületen találtam meg. Mivel adult példányokat nem találtam, a populációnagyságot nem tudtam megbecsülni, ugyanakkor a megfigyelések alapján ebben a szegélyben hozzávetőleg 60-80 petecsomó fordult elő. A faj szaporodási szokásai alapján ez a felmérésnél néhány héttel korábban lezajlott nászidőszakban 100-200 egyed előfordulását feltételezi.
7. **Mocsári teknős** (*Emys orbicularis*): A faj jelenlétét a felmérés során nem sikerült kimutatni. Előfordulása a kapcsolódó halastavak (Biai-tó), azok nádas szegélye, valamit a

mintaterület állandó, jelentősebb vízborítottsága miatt feltételezhető. A terület egyes részei a faj szaporodására alkalmasak lehetnek.

8. **Ásóbéka** (*Pelobates fuscus*): A faj jelenlétét a bejárás során nem sikerült kimutatni. A terület jellege (laza, löszös talajú mezőgazdasági területek, illetve szaporodásra alkalmas, kis mélységű vizek, alacsony tengerszint feletti magasság) azonban a faj jelenlétére enged következtetni.

4. Vélemény

A felmérés időpontjaiban rögzített adatok alapján a terület fajgazdag és magas egyedszámú herpetofaunával rendelkezik. A terület kiemelt jelen állapotában kiemelt értéket képvisel, mivel az ott előforduló kétéltűfajok számára hasonló jellegű élőhely, illetve optimális szaporodóhely annak környezetében nem áll rendelkezésre. A Biai-tó halastóként üzemel, nagy nyílt vízterülettel és nagy vízmélységgel. A Benta-patak felső folyásán elhelyezkedő Sasfészek-tó relatív nagy távolságban található és ugyancsak más jellegű élőhely. A legtöbb, a mintaterületen előforduló kétéltűfaj számára a halastó nem nyújt megfelelő szaporodóhelyet. Az élőhely felszámolása (feltöltése) elsősorban a vöröshasú unka és az erdei béka eltűnését vonná maga után. A többi faj számára a Biai-tó, különösen annak lefűződő, nádas-sásos részei részben alkalmas élőhelyek lehetnek, alternatívát jelenthetnek. Amennyiben a területen feltételezéseimnek megfelelően az ásóbéka is előfordul, a mintaterület átalakítása e faj populációját is súlyosan érinteni. Az előzőek mellett meg kell jegyezni, hogy a Biai-tóba ragadozó halfajokat is telepítenek, amelyek elsősorban a peték és lárvák predációja révén súlyos károkat okozhatnának az esetlegesen oda áttelepülő kétéltűfajok populációiban. A területről rendelkezésre álló adatok, valamint a terepbejárás eredményei alapján, a mintaterület keleti oldalán, közvetlen a műút töltése alatt húzódó, 2013-ig mezőgazdasági művelés alatt álló, mintegy 50 méter széles földsáv feltöltése a kétéltű populációk számára komoly hátrányt feltételezhetően nem jelentene, de a terület többi részét érintő beavatkozás azok számára végzetes vagy súlyosan káros lehet. Az utóbb említett szegély átalakítása az erdei béka vonulása és szaporodása tekintetében lehet aggályos.

5. Függelék

1. ábra: A mintaterület légifelvétele 2016. júniusában (balra), és a vizsgált vizes élőhelyek területe (jobbra). Forrás: GooleEarth.

2. ábra: A mintaterület 2013-ig mezőgazdasági művelés alatt álló keleti szegélye, közvetlenül a műút töltése alatt.

3. ábra: Szántó közvetlenül a mintaterület mellett. Balra a Biai-tó felé jellemző kiszáradó szegély látható.

4. ábra: Nyílt vízterület (balra) és vágott nyiladék (jobbra) a mintaterület állandó vízborítású területén. A vízmélység itt már jelentős, akár 80 cm is lehet.

5. ábra: Erdei béka (*Rana dalmatina*) petecsomók a mintaterület keleti szegélyében.

6. ábra: Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) a szántó és a mintaterület szegélyén található kisebb vizekből.

7. ábra: Barna varangy (*Bufo bufo*) az egyik nyílt vizes foltból.

8. ábra: *Pelophylax* sp. egyed (kecskebéka) az egyik nyílt vizes foltból.

10. ábra: Pettyes gőte (*Lissotriton vulgaris*) a mintaterület nyugati szegélyéből.

11. ábra: Zöld levelibéka (*Hyla arborea*) a mintaterület szegélyében.

Kelt Budapest, 2017.04.04.

Hock Ferenc
ELTE TTK BI Állatrendszertani
és Ökológiai Tanszék

DINPI/2013-5/2020

A biatorbágyi Herés-kert herpetológiai felmérése

Kutatási jelentés

Készítette: Hock Ferenc

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK 1997

1. Bevezetés

Vizsgálatom a biatorbágyi Herés-kert, illetve részben a Kerek-domb területén található nádas herpetológiai felmérésére terjedt ki. Az élőhely Biatorbágy községhatárba tartozik, a Biatorbágy 9201, 9202, illetve 0307/12 hrsz. ingatlanokon található. A vizsgálati területet nyugaton a Biai-tó és a Békás-patak, délről a Benta-patak, valamint keletről a települést Herceghalommal összekötő műút (Szent István utca) töltése határolják. A Kerek-domb északi-északkeleti részén szántó található, amely a vizes élőhellyel ugyancsak közvetlenül határos.

A területen 2017 tavaszán már végeztem felmérést (HOCK 2017), a jelenlegi vizsgálatot az élőhelyen tapasztalható újabb feltöltés létesítése indokolta.

A vizsgált vizes élőhely 2020. májusában mintegy 5,98 ha nagyságú, legnagyobb kiterjedése észak-déli irányban 480 méter, legszélesebb pontján (kelet-nyugati irányban) 280 méter. 2017-ben a nádas kiterjedését 5,2 ha-ra becsültem, az eltérés a mezőgazdasági művelés alatt álló terület nagyságának szezonális különbségéből adódik. Tengerszint feletti magassága átlagosan 125 méter. A terület legmélyebb pontja a déli részen található, ettől a műút felé, illetve különösen északi irányba kissé emelkedő térszín jellemző. A szegélyek kivételével a területen folyamatos, 20-80 cm mélységű vízborítás található, amelyen nádas élőhely alakult ki.

A területet már az I. katonai felmérés térképe (1782-1785) is vizes élőhelyként tünteti fel (ld. 1. ábra, szaggatott vonallal jelölve. Forrás: mapire.eu). Az 1965. évi légifelvételen a terület nagyrészén intenzív művelés alatt álló nádas élőhely ábrázolódik (ld. 2. ábra, forrás: fentrol.hu).

A vizsgálati terület délkeleti határán, a Benta-patak és a műút kereszteződésénél 2017-ben mintegy 1,75 ha kiterjedésű, vegyes anyagú feltöltés volt. Ez a 2013 júliusát megelőző légifelvételeken (forrás: maps.google.com) még nem látható, ezt követően kiterjedése a vizes élőhely hátrányára fokozatosan növekedett. 2019-ben összesen 0,11 ha kiterjedésben, részben új területeken ismételt feltöltést létesítettek, így az érintett terület nagysága 0,26 ha-ra növekedett (ld. 3. ábra). Az új feltöltés a műút és a szántó terület között létesít kapcsolatot, egyben a nádas élőhelyet két részre osztja. Az úttal párhuzamos, nagyjából észak-déli irányban húzódó nádas kiterjedése 2,64 ha, a Benta-patakkal párhuzamos, az előzőre többé-kevésbé merőleges, mélyebb rész nagysága 3,08 ha.

A 2019-ben létesített feltöltés következtében a műúttal párhuzamos területrész élővíz-kapcsolata megszűnt, pangó vizes terület alakult ki. A víz itt erősen eutrofizálódik, érzékszervi észlelés alapján jellemzően kénhidrogénes, amely a vízi szervezetekre közvetlenül is toxikus lehet. A jelenség a nagyobb kiterjedésű, élővíz-kapcsolattal rendelkező élőhely-fragmentumban nem vagy csak kevéssé áll fenn, így feltételezhetően a feltöltés létesítésével hozható kapcsolatba.

A vizes élőhelyen a nád borítása mozaikosan változó, helyenként felritkul, illetve néhány tíz négyzetméretes szabad vízfelületek is jelen vannak. Mindezek mellett a nádasban csatornák is találhatók, amelyeket feltételezhetően korábban kotortak is (mélységük jelenleg is nagyobb a környező területekénél), és nyomvonaluk már az 1965-ös légifelvételen is egyértelműen ábrázolódik. Ezek a szabad vízfelszínek, a nem túl nagy vízmélység, valamint a mozaikos élőhely a kétéltűek számára megfelelő táplálkozó- és szaporodóhelyet biztosít. Hasonló jellegű élőhely a környéken nem található. A Biai-halastó az intenzív halgazdasági hasznosítás következtében, a megfelelő struktúrájú élőhelyek hiányában, illetve a halfauna jelentette nagy predációs nyomás következtében a kétéltűek számára nem megfelelő élettér. A Benta-patak és Békás-patak áramló vize és jelentősen változó vízhozama következtében a kétéltűek szaporodásához ugyancsak kedvezőtlen élőhely.

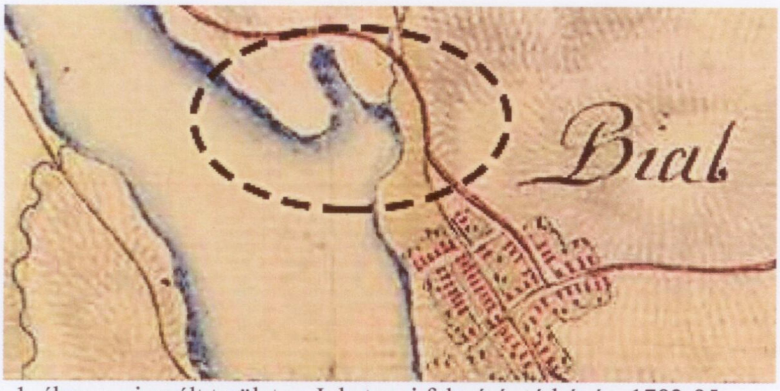

1. ábra: a vizsgált terület az I. katonai felmérés térképén, 1782-85.

2. ábra: a vizsgált terület az 1965-ös légifelvételen

3. ábra: A vizsgálati terület 2020 májusában. Zölddel az új feltöltés területét jelöltem. Körülötte jól látható a korábbi feltöltés területe.

2. Anyag és módszer

Vizsgálatom célja a bevezetésben részletezett terület herpetofaunájának felmérése, a fajkészlet valamint az egyes taxonok egyedszámának meghatározása volt. A vizsgálat célja volt továbbá az 2017. évi felmérés (HOCK 2017) során rögzített adatoktól való esetleges eltérések rögzítése is. Ennek érdekében a terület felmérése az alábbiaknak megfelelően történt.

A bejárások a nagy kócsag (*Ardea alba*) fészektelepeinek jelenléte miatt, a zavarás minimalizálása érdekében elsősorban a műúttal párhuzamos területekre terjedtek ki. Akusztikus megfigyelés, valamint a 2017-es adatok alapján a megfigyelt fajok a nagyobb kiterjedésű, délebbi élőhely-fragmentumban is jelentős egyedszámban fordulnak elő.

A területen négy alkalommal (2020.03.12, 2020.03.20, 2020.04.03 és 2020.05.05) végeztem bejárást. Ezek során a herpetológiai (vizuális illetve akusztikus megfigyelés) GPS készülékkel rögzítettem (készülék: Garmin GPSMap 64S). Ahol lehetséges volt, a befogott vagy látható állatokról fényképfelvételeket készítettem.

Tekintettel arra, hogy a kimutatott kétéltű fajok jelentős része a felmérés időszakában szaporodik, így lehetséges volt az előfordulások párzóhangokra alapozott akusztikus megfigyelés alapján történő rögzítése is.

Az egyes bejárásokról alkalmanként jegyzőkönyvet készítettem, amelyeket átadtam a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság részére (ikt. sz.: DINPI/2113/2020).

A terepi tapasztalatok és a gyűjtött adatok alapján megállapítottam, hogy a területen mely fajok fordulnak elő, illetve azok az élőhely mely részeit kolonizálják. A megfigyeléseket térképen ábrázoltam (4. és 5. ábra). A megfigyeléseket a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisában is rögzítettem.

A terepi megfigyelések során több esetben meghatároztam a területegységre (100 négyzetméter) eső taxononkénti egyedszámot, majd ezek alapján becsültem az élőhely egészére vonatkoztatott populációnagyságot. Erre a módszerre azért volt szükség, mert a vizsgálati terület zárt nádassal borított részei az élőhelyek károsítása nélkül nem volt lehetséges.

3. Eredmények

A terület bejárása során a következő kétéltűfajokat mutattam ki.

a. **Vöröshasú unka** (*Bombina bombina*): Nagy egyedszámban fordul elő a területen. Elsősorban a sekélyebb vizekben, illetve a szegélyekben tömeges és szaporodik, de egyedei és petecsomói az élőhely egészében megfigyelhetők. A populáció nagysága a teljes terület vonatkozásában 1000-2000 egyed közé tehető, amely a 2017. évi adattal azonos.

b. **Kecskebéka** fajkomplex (*Pelophylax* kl *esculentus*): A faj egyedei elsősorban a nagyobb vízmélységű, de nyílt foltokban figyelhetők meg, nem túl nagy egyedszámban. Párzóhangjukat több helyről észleltem. A populáció egyedszáma nem túl magas, a szaporodásra alkalmas vízfelületek limitált kiterjedése miatt legfeljebb 100-150 egyedre tehető, ami a 2017-es adatnak megfelelő nagyság.

c. **Barna varangy** (*Bufo bufo*): A faj egyedei nagy számban fordultak elő és szaporodtak a területen. Elszórtan mindenütt jelen voltak, de szaporodóhelyként elsősorban a nyílt, alacsonyabb vízmélységű területeket preferálták. A populáció becsült nagysága 500 egyedre tehető, ami a 2017-esnek megfelelő érték.

d. **Pettyes gőte** (*Lissotriton vulgaris*): A faj jelenlétét vizuális megfigyeléssel sem tudtam kimutatni. Egy példányt azonban megfigyeltem a területtel érintkező Benta-patakban. Az új adat és a korábbi információk alapján a faj jelenléte a vizsgált területen is feltételezhető, a populációnagyság azonban nem becsülhető.

e. **Zöld levelibéka** (*Hyla arborea*): A faj jelenlétét 4 megfigyelés alkalmával sikerült igazolni. Feltételezhető, hogy nagyobb egyedszámban van jelen, de a faj éjszakai életmódja és az időjárási viszonyok miatt a populáció mérete nem volt becsülhető.

f. **Erdei béka** (*Rana dalmatina*): A faj petecsomói a nyílt területeken és a szegélyek közelében nagy számban voltak megfigyelhetők. A későbbi bejárások során a lárvákat is nagy tömegben észleletem. A faj adult egyedei az élőhelyet a szaporodási időszakban keresik fel, ezt követően pedig elhagyják, de a populációnagyság a petecsomók száma alapján jól becsülhető. Ennek megfelelően a szaporodó egyedek számát 2020-ban 200-250 közé teszem, ami a 2017-esnek megfelelő adat.

A 2017. évi felmérésben a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és az ásóbéka (*Pelobates fuscus*) jelenlétét is feltételeztem. Az élőhely és a kapcsolódó területek jellegét tekintve e fajok jelenléte továbbra sem zárható ki, azonban egyedeiket nem tudtam kimutatni.

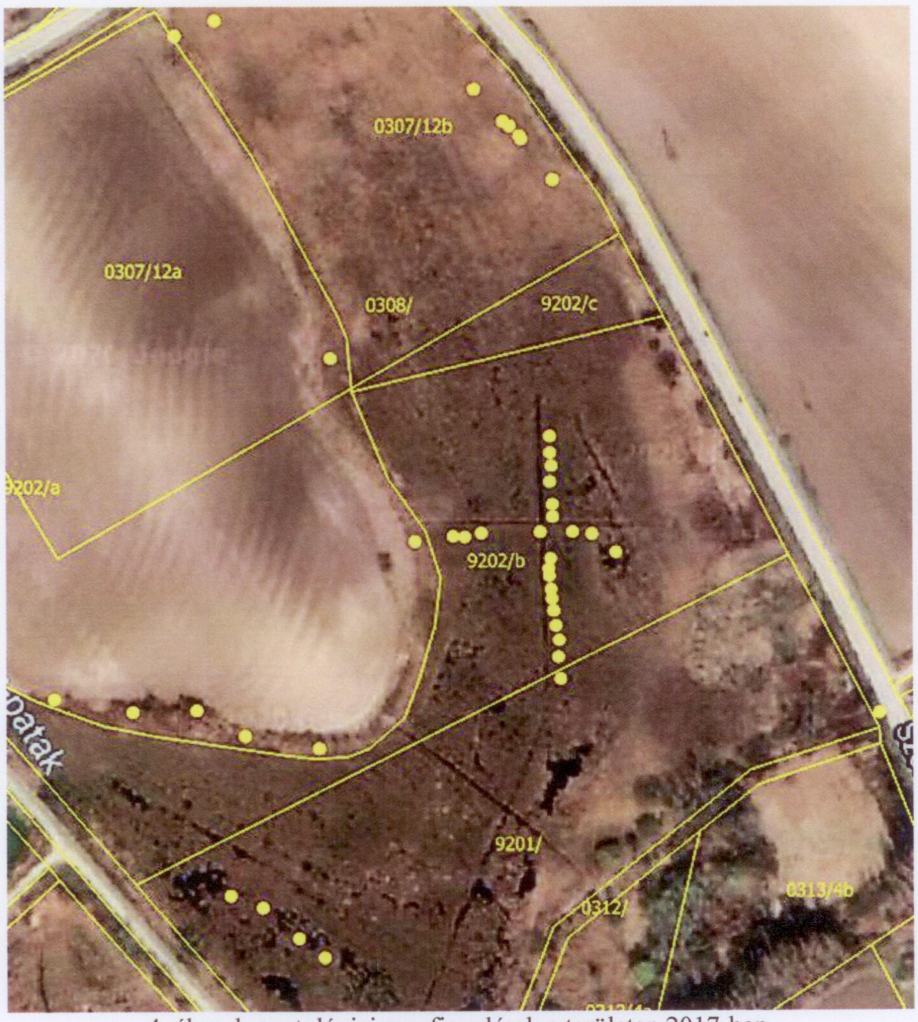

4. ábra: herpetológiai megfigyelések a területen 2017-ben.

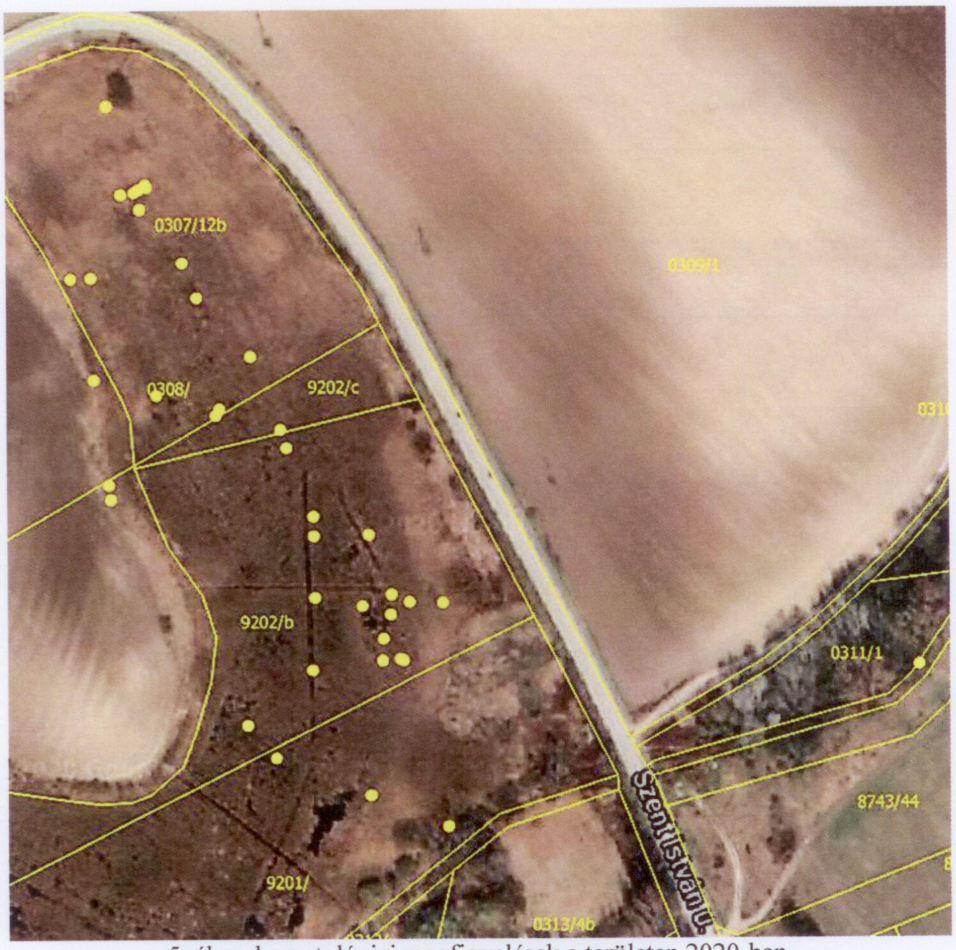

5. ábra: herpetológiai megfigyelések a területen 2020-ban.

4. Összefoglalás, vélemény

A rögzített adatok alapján a terület herpetofaunája fajgazdag, a kimutatott taxonok egyedszáma magas. A környező élőhelyek jellegük miatt a kétéltűek számára nem optimálisak, a nádas megszüntetése feltételezhetően a legtöbb kimutatott kétéltű-faj drasztikus egyedszám-csökkenését is okozza. Az élőhely természetességét tekintve is unikális, hiszen abban intenzív gazdálkodás nem folyik.

A terület jelenlegi feltöltése az élőhely minőségét nagymértékben rontja. Az élővíz-kapcsolattal nem rendelkező, elzárt, a műúttal párhuzamos területrészen a vízszint csökkenése mellett fokozott eutrofizáció és a mélyben anaerob folyamatok jellemzőek. Ezen a pangó vizes részen a kénhidrogén jelenléte érzékszervi észleléssel kimutatható. A kénhidrogén, az oxigénhiányos állapot, illetve a szervesanyag-felhalmozódás az élőhely gyors leromlásához és a nádas pusztulásához vezethet. A kénhidrogén jelenléte a vízi szervezetek számára közvetlenül is toxikus lehet.

A terület bejárása során több özönnövény és dísznövény fajt mutattam ki. Az élőhely szárazodása és leromlása ezek akár robbanásszerű terjeszkedését is magával vonhatja. Egyes kimutatott fajok jelenléte közvetlenül kapcsolatba hozható a feltöltéssel (behurcolásuk a töltőföldd el történt). Az özönnövények terjeszkedése az élőhely nagymérvű átalakulása révén a herpetofaunára is negatív hatást gyakorolhat, így azok visszaszorítása az élőhely állapotának javítása mellett indokolt.

Az élőhely állapotának javítása, valamint hosszútávú fenntartása csak a további feltöltések leállítása, valamint a már elhelyezett anyag eltávolítása mellett képzelhető el. Ehhez a

herpetofauna és a fészkelő madarak zavartalanságának biztosítása érdekében a jelenlegi töltés átvágása, majd vegetációs időszakon kívül annak teljes, az eredeti térszínig végzett eltávolítása szükséges.

A terület feltöltése a természetvédelmi értékeket egyértelműen veszélyezteti, a területen unikális élőhely, ezen keresztül több védett faj populációjának megszűnéséhez vezet. A feltöltés jelenlegi állapotában az élőhely leromlása (szárazodás, nádas pusztulása, eutrofizáció, stb.) révén ugyancsak a védett herpetofauna életterének beszűkülésével jár.

Budapest, 2020. május 11.

Hock Ferenc
természetmegőrzési szakreferens
élővilágvédelmi szakértő (SZ-005/2018)
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Jogi szakvélemény
Biai-halastó természetvédelmi terület kiterjesztése tárgyban

2023. január 13-án, dr. Szabó Ferenc jegyző által e-mail mellékleteiként rendelkezésemre bocsájtott információk:

1. Előterjesztés-tervezet: Biai-halastó helyi természetvédelmi terület kiterjesztésének indítványa
2. Információ a Kormányhivataltól kártalanítási ügyekkel kapcsolatban
3. A biatorbágyi Herés-kert pangó vizes területének herpetológiai felmérései 2020. 05.11.
4. A biatorbágyi Herés-kert pangó vizes területének herpetológiai felmérése 2017.04.04.
5. Duna-Ipoly Nemzeti Park megkeresése és válasz levelük

Feltett kérdés:

Keletkezhet-e az önkormányzatnak kártalanítási/kártérítési fizetési kötelezettsége?

Szakvélemény:

Az 1. pont beli előterjesztés a Biatorbágy 9201, a 9202, a 0307/12, a 0313/4a, a 0313/4b hrsz.-ú és 0307/12 hrsz.-ú területekre vonatkozóan helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítási eljárás megindítására vonatkozik.

A 2. pont beli információ a gazdálkodási korlátozásra vonatkozik.

A két jogintézmény nem azonos.

A gazdálkodási korlátozásra a 1996. évi LIII, törvény az alábbi vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza:

> *„44.§ (5) Fokozottan védett élő szervezetek élőhelyén, valamint élőhelye körül - a miniszter által rendeletben meghatározottak szerint - használati, gazdálkodási korlátozást rendelhet el a természetvédelmi hatóság. Az ebből eredő károk megtérítésére a 72. § rendelkezései az irányadóak.”*
>
> *„72. § (1) A védett természeti területeken természetvédelmi érdekből - az e törvény hatálybalépését követően - elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve tilalom esetén vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében a tulajdonos vagy - amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi - a jogszerű használó tényleges kárát meg kell téríteni.”*
>
> ***„85. §** (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza*
> *...*
> *17. a fokozottan védett élő szervezetek élőhelyén, valamint élőhelye körül elrendelt használati, gazdálkodási korlátozásra vonatkozó szabályokat;”*

A törvényi felhatalmazás alapján a 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az alábbi releváns rendelkezéseket tartalmazza:

> *„1. § A rendelet hatálya:*
> *a) a védett természeti területek és értékek védelmét szolgáló állami támogatásra [Tvt. 71. § (1) és (2) bekezdés] (a továbbiakban: természetvédelmi támogatás),*
> *b) a védett természeti területeken természetvédelmi érdekből elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve tilalom esetén vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében felmerülő kártalanításra (Tvt. 72. §) (a továbbiakban: természetvédelmi kártalanítás) terjed ki."*

> *„9. § (1) A részben vagy egészben elismert kártalanítási összeget az erről szóló határozat véglegessé válásától számított harminc napon belül a természetvédelmi hatóság a kártalanításra jogosult részére - a 7. § (3) bekezdésének b) pontjára is figyelemmel - folyósítja."*

A helyi természeti védett területté nyilvánításra a gazdálkodási korlátozás miatti kártalanítási szabályok nem terjednek ki, mert a 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet hatálya erre a jogintézményre nem terjed ki.

Egy ingatlan természeti védett területté nyilvánítása valószínűleg érinti az ingatlan beépíthetőségét, így figyelemmel kell lenni az 1997. évi LXXXVIII. törvény rendelkezéseire is, melyek közül a vizsgált kérdés szempontjából releváns rendelkezés az alábbi:

> *„30. § (1) Ha az ingatlan rendeltetését, használati módját a helyi építési szabályzat másként állapítja meg (övezeti előírások változása) vagy korlátozza (telekalakítási vagy építési tilalom), és ebből a tulajdonosnak, haszonélvezőnek kára származik, a tulajdonost, haszonélvezőt kártalanítás illeti meg."*

Összegzés:

A természetvédelmi hatóság az általa elrendelt gazdasági korlátozás miatt felmerülő és igazolt kártalanítási igényeket téríti meg.

Az önkormányzat által elrendelt természeti védett területté nyilvánítás miatt bekövetkező kártalanítási igényekért a természetvédelmi hatóság nem felel.

A természeti védettség alá helyezés az illető ingatlanok helyi építési szabályzat szerinti státuszát is érintheti. Ez az érintettség felvetheti az önkormányzat 1997. évi LXXVIII. tv. szerint kártalanítási, illetve Polgári Törvénykönyv szerinti kártérítési kötelezettségét is.

Kelt: Budapest, 2023. január 15.

Dr. Juhász Andrea Julianna

dr. Juhász Andrea Julianna LL. M. ügyvéd

Dr. JUHÁSZ Andrea Julianna Ügyvédi Iroda
1113 Budapest, Bartók Béla út 87.
drjuhasz@juhaszdr.hu

RE: Biatorbágy, Helyi természetvédelmi terület kiterjesztése, Biai-halastó

Feladó Bíró Sándor <biros@dinpi.hu>
Címzett 'Scheirich Boglárka' <scheirich.boglarka@biatorbagy.hu>
Dátum 2022-04-25 11:00

fajadatok_Biai_halasto_TT_bovitesehez.jpg (~307 KB) fajadatok_Biai_halasto_TT_bovitesehez.kml (~4,6 MB)
fajadatok_Biai_halasto_TT_bovitesehez.xlsx (~270 KB)

Kedves Boglárka!

Csatoltam a kért biotikai adatokat jpeg, excel, shp és kml formátumban. (A mellékleteket több levélben küldöm.)
A felhasználásukra vonatkozó hivatalos levelet hamarosan kézhez kapják.
Természetesen támogatjuk a védetté nyilvánítást, illetve kérjük további – a vizes élőhelyhez szervesen kapcsolódó – három földrészlet (0307/12, 0313/4a, 0313/4b) bevonását a védetté nyilvánítási eljárásba.

Üdvözlettel:

Bíró Sándor
természetvédelmi őrszolgálatvezető-helyettes

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Pilis-Budapest környéki Tájegység
tel.:+36 30 663-4633
e-mail: biros@dinpi.hu
www.dunaipoly.hu

From: Scheirich Boglárka [mailto:scheirich.boglarka@biatorbagy.hu]
Sent: Monday, April 11, 2022 4:03 PM
To: Bíró Sándor <biros@dinpi.hu>
Subject: Re: Biatorbágy, Helyi természetvédelmi terület kiterjesztése, Biai-halastó

Kedves Sándor!

Nagyon szépen köszönöm a segítséget!

Jpeg formátumban lenne a legmegfelelőbb,

Üdvözlettel,

Scheirich Boglárka
környezetvédelmi ügyintéző

Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatal
2051 Biatorbágy, Baross G. u. 2/A
Tel.: + 36 70 795 39 61
E-mail: scheirich.boglarka@biatorbagy.hu

2022-04-11 13:31 időpontban Bíró Sándor ezt írta:

> Kedves Scheirich Boglárka!
>
> Hamarosan küldjük Önnek a biotikai adatainkat. Kérdésem az volna milyen formátumban (pl.: shp, kml, jpeg) küldjük el.

Üdvözlettel:

Bíró Sándor

természetvédelmi őrszolgálatvezető-helyettes

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Pilis-Budapest környéki Tájegység

tel.:+36 30 663-4633

e-mail: biros@dinpi.hu

www.dunaipoly.hu

From: Scheirich Boglárka [mailto:scheirich.boglarka@biatorbagy.hu]
Sent: Monday, April 11, 2022 10:07 AM
To: biros@dinpi.hu
Subject: Biatorbágy, Helyi természetvédelmi terület kiterjesztése, Biai-halastó

Kedves Bíró Sándor!

Scheirich Boglárka vagyok, környezetvédelmi ügyintéző a Biatorbágyi Város Polgármesteri Hivatalban.

Határ Ágnestől kaptam meg elérhetőségét és a Biai-halastó természetvédelmi terület kiterjesztésével kapcsolatban keresem Önt.

A 0307/12, 9202 és 9201 hrsz-ú Schulteisz kanyarhoz közeli, jó részben nádas területről szeretnénk biotikai adatokat igényelni a védetté nyilvánítás szakmai előkészítéséhez.

Szíves segítségét előre is nagyon köszönöm!

Dr. Hajdu Boglárka jegyző nevében és megbízásából,

Üdvözlettel,

Scheirich Boglárka
környezetvédelmi ügyintéző

Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatal
2051 Biatorbágy, Baross G. u. 2/A
Tel.: + 36 70 795 39 61
E-mail: scheirich.boglarka@biatorbagy.hu

fajadatok_Biai_halasto_TT_bovitesehez.jpg ~307 KB